

7.5.2019

Salassa pidettävä

Julkl24 § 12 k

Julkinen Finanssivalvonnan johtokunnan asiaa koskevan päätöksen julkistamisen jälkeen.

Suomen Pankin lausunto Finanssivalvonnan johtajan päätösesitykseen makrovakaussäätövälineiden käytöstä

Finanssivalvonta on pyytänyt Suomen Pankkia toimittamaan lausunnon johtajan päätösesityksestä Finanssivalvonnan johtokunnan päätöksentekoa varten.

Finanssivalvonnan johtaja esittää, että Finanssivalvonnan johtokunta päättää

- luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 4 ja 6a §:n mukaisesti rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän ydinpääomalla katettavan lisäpääomavaatimuksen (järjestelmäriskipuskuri) ennallaan pitämisestä konsolidointiryhmän ylimmän suomalaisen emoyrityksen tai talletuspankkien yhteenliittymän kokonaisriskin määrään seuraavasti:
 - Nordea-ryhmä 3,0 %
 - OP Ryhmä 2,0 %
 - Kuntarahoitus Oyj 1,5 %
 - muut luottolaitokset 1,0 % (Aktia Bank Abp, Danske Kiinnitysluottopankki Oyj, Evli Pankki Oyj, Handelsbanken Rahoitus Oyj, Oma Säästöpankki Oyj, POP Pankkiliitto osk, S-Pankki Oy, Suomen Hypoteekkiyhdistys, Säästöpankkiliitto osk, Ålandsbanken Abp). Järjestelmäriskipuskuria koskeva päätös tulee voimaan 1.7.2020.
- asettaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 4 §:ssä mainitun muuttuvan lisäpääomavaatimuksen edelleen 0,0 %:n tasolle,
- jatkaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 11 §:n nojalla, 19.3.2018 tehdyn, enimmäisluototussuhteen alentamista koskevan päätöksen voimassaoloa. Päätöksellä alennettiin enimmäisluototussuhdetta muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta 5 prosenttiyksiköllä.
- luottolaitoskohtaisen 15 %:n ja 26.6.2017 päätetyn alarajan jatkamisesta sisäisiä malleja käyttävien luottolaitosten asuntoluottokannan keskimääräiselle riskipainolle 1.1.2020 alkaen yhdeksi vuodeksi vakavaraisuusasetuksen artiklan 458 nojalla. Päätöksen voimaantulo edellyttää, että EU:n neuvosto ei vastusta päätöstä. EU:n neuvosto voi komission esityksestä hylätä jäsenvaltion viranomaisen esittämän artiklan 458 mukaisen toimenpiteen. Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB) ja Euroopan pankkiviranomainen (EBA) antavat asiasta lausunnot.

Lisäksi Finanssivalvonta on tarkistanut luottolaitostoinnasta annetun lain 10 luvun 8 §:n mukaisesti sen 29.6.2018 asettamat muita rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä luottolaitoksia koskevat lisäpääomavaatimukset (O-SII puskurit) jotka tulivat voimaan 1.1.2019. Tehdyn tarkistuksen perusteella tarvetta luottolaitoksiin sovellettavien vaatimusten muuttamiselle ei ole.

Suomen Pankin lausunto

Suomen Pankki katsoo, että

- *rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän ydinpääomalla katettava lisäpääomavaatimus (järjestelmäriskipuskuri) voidaan pitää aiemman päätöksen mukaisesti ennallaan,*
- *on tarkoituksenmukaista asettaa muuttuva lisäpääomavaatimus edelleen 0,0 %:n tasolle,*
- *on syytä jatkaa enimmäisluototussuhteen alentamista koskevan päätöksen voimassaoloa,*
- *on perusteltua jatkaa luottolaitoskohtaista 15 %:n alarajaa sisäisiä malleja käyttävien luottolaitosten asuntoluottokannan keskimääräiselle riskipainolle,*
- *tarvetta merkittäviin luottolaitoksiin sovellettavien lisäpääomavaatimusten muuttamiselle ei ole.*

1 Taloudellinen tilanne ja makrovakausräykymät

Suomen talouskasvu hidastui 2,3 prosenttiin vuonna 2018. Kansainvälisen talouden epävarmuuden lisääntyminen ja erityisesti euroalueen näkymien heikkeneminen on heijastunut Suomen talouteen aiemmin arvioitua nopeammin. Suomen viennin kasvu on hidastunut selvästi samalla kun kansainvälisen talouden suhdanne on heikentynyt. Myös investointien ja kulutuksen kasvu hidastuivat tuntuvasti viime vuonna. Useat indikaattorit ennakoivat kasvun hidastuvan edelleen vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä. Sen sijaan työmarkkinoiden koheneminen on edelleen jatkunut, joskin myös siellä on havaittavissa hidastumisen merkkejä. Hintojen nousupaineet ovat jääneet vähäisiksi ja inflaatio on pysytellyt maltillisena.

Asuinrakentaminen on historiaansa nähden vielä korkealla tasolla, mutta se on vähitellen palautumassa kohti keskipitkän aikavälin tasoa. Vuonna 2019 asuinrakennusinvestointien kasvun odotetaan hidastuvan selvästi.

Asuntorahoituksen kasvu on painottunut taloyhtiölainoihin mutta on jatkunut kokonaisuutena rauhallisena. Uusien asuntolainojen ehdot edelleen

hieman keventyivät, kun marginaalit kaventuivat ja pitkät takaisinmaksuajat yleistyivät.

Asuntojen reaalihinnat ovat valtaosassa maata alhaisemmat kuin kalleimmillaan vuonna 2010. Hinnat ovat nousseet lähinnä kantakaupungeissa. Asuntojen nimelliset hinnat nousivat pääkaupunkiseudulla 2,2 % ja koko maassa 0,8 %, kun taas muualla Suomessa ne laskivat 0,6 % vuotta aiemmasta.

Luottokannan kehitys ei osoita merkkejä ylikuumenemisesta. Pääindikaattori muuttuvan lisäpääomavaatimuksen asettamiselle on vahvasti negatiivinen, ja luottokannan kasvu on melko hidasta. Ainoa riskimittariston paljastama merkki mahdollisesta liiallisesta velkaantumisesta on vaihtotaseen vajaus. Vaihtotaseen alijäämää kertyi vuonna 2018 lähes 4,4 mrd. euroa.

Kotitalouksien lainakanta (ml. arvioidut taloyhtiölainat) suhteessa käytettävissä olevaan tuloon oli vuoden 2018 lopussa 127,3 %, kun se neljännesvuotta aiemmin oli 128,1 % ja vuoden 2017 lopussa ennätyksellisen suuri 128,5 % (tarkentuneiden tietojen mukaan). Kotitalouksien velat kasvoivat 3,5 % ja käytettävissä olevat tulot 4,4 % edellisvuodesta. Velan kasvuvauhti oli samaa suuruusluokkaa kuin viimeisen viiden vuoden aikana keskimäärin, kun taas tulojen kasvu oli aiempaa nopeampaa.

Suhteessa BKT:hen kotitalouksien lainakanta oli 65,6 % ja niin ikään hieman pienempi kuin suurimmillaan vuoden 2017 lopussa (66,1 %). Lainakanta-BKT-suhteen trendipoikkeama sai vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä entistä suuremman negatiivisen arvon (-3,3 prosenttiyksikköä), mikä myös kertoo velkaantumisen tasaantumisesta.

Suomen pankkisektorin vakavaraisuussuhteet heikkenivät odotetusti Nordean kotipaikan siirron myötä vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä. Pankkisektorin ydinvakavaraisuussuhde (12/2018: 17,2 %) heikkeni 3,8 ja kokonaisvakavaraisuussuhde (12/2018: 20,9 %) 2,5 prosenttiyksikköä. Pankkisektorin ei-riskiperusteista vakavaraisuutta mittaava omavaraisuusaste heikkeni puolestaan 5,8 prosenttiin (12/2017: 6,8 %). Suomen pankkisektorin vakavaraisuus pysyi heikkenemisestä huolimatta EU-alueen keskitasoa vahvempaan. Suomalaisten talletuspankkien stressitestitulosten valossa Suomen pankkisektori kestäisi toimintaympäristön merkittävän heikkenemisen.

2 Yhteensopivuus muun talouspolitiikan kanssa

EKP:n neuvoston joulukuun 2018 rahapoliittisten päätösten myötä rahoitusolot pysyvät euroalueella ja Suomessa suotuisina vielä pitkään. Kevyttä rahapolitiikkaa ylläpidetään mittavilla arvopaperiomistuksilla ja takaisin maksettavan pääoman uudelleensijoituksilla sekä EKP:n ohjauskorkojen kehitystä koskevalla ennakoivalla viestinnällä.

Rahapolitiikkaa kevennettiin edelleen maaliskuussa kun EKP:n neuvosto päätti käynnistää uusi kohdennettujen pitempiaikaisten neljännesvuositaitosten rahoitusoperaatioiden sarja (TLTRO-III), joka alkaa syyskuussa 2019 ja päättyy maaliskuussa 2021. Kunkin operaation maturiteetti on kaksi vuotta. Uusilla operaatioilla ylläpidetään edelleen pankkien suotuisaa luotonantotilannetta ja rahapolitiikan sujuvaa välittymistä. Kevyt rahapolitiikka tukee myös Suomen reaalitaloutta.

3 Johtopäätökset

Järjestelmäriskipuskuria koskevalla vaatimuksella on tarkoitus varmistaa, että luottolaitoksilla on riittävät pääomavaatimukset rakenteellisten järjestelmäriskien varalle. Alla mainitut riskit edellyttävät luottolaitoksilta suurempaa pääomatarvetta, koska riskit saattavat uhata kansallisella tasolla rahoitusjärjestelmän häiriötöntä toimintaa ja vakautta ja vaikuttaa reaali-talouden kehitykseen.

Suomen luottolaitossektori on keskittynyt ja erittäin suuri talouden kokoon nähden. Luottolaitosten asema rahoituspalveluiden tarjoajana on keskeinen. Suomalaisilla luottolaitoksilla on yhteisiä riskikeskittymiä, joita ovat etenkin asuntolainat sekä saamiset rakennus- ja kiinteistöalan yrityksiltä. Luottolaitokset ovat riippuvaisia rahoitusmarkkinoilta hankittavasta rahoituksesta, sillä yleisöluottojen ja -talletusten välinen erotus (rahoitusvaje) on suuri. Luottolaitosten suurimpien luotonottajasektorien, erityisesti kotitalouksien, velkaantuneisuus on korkealla tasolla.

Tunnistettujen Suomen rahoitusjärjestelmän rakenteellisten riskitekijöiden muodostama riski kohdistuu koko luottolaitossektoriin. Koska kuitenkin pankkien kontribuutiot järjestelmäriskipuskurin perusteena tarkasteltaviin mittareihin eroavat merkittävästi, on perusteltua asettaa järjestelmäpuskurit pankkikohtaisesti.

Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen asettamisen ensisijainen riskimittari – yksityisen sektorin luottokannan ja nimellisen BKT:n suhteen trendipoikkeama oli ennakkotietojen mukaan vuoden 2018 lopulla -11,4 prosenttiyksikköä. Luottojen kasvun voimakkaasta kiihtymisestä Suomessa ei ole

7.5.2019

Salassa pidettävä

JulkL24 § 12 k

merkkejä, ja talouden ja luotonannon kehitykseen liittyy tällä hetkellä merkittäviä epävarmuuksia ja jopa alasuuntaisia riskejä. Kaiken kaikkiaan luotonannon ja rahoitusmarkkinoiden riskinottohalukkuuden kasvua kuvaavat mittarit sekä muut täydentävät riskimittarit eivät viittaa sellaiseen rahoitusjärjestelmän riskien kasvuun, joka perustelisi muuttuvan lisäpääomavaatimuksen kasvattamista.

Finanssivalvonnan johtokunta alensi 19.3.2018 enimmäisluototussuhdetta muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta 5 prosenttiyksiköllä kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi. Päätös tuli voimaan 1.7.2018. Kotitalouksien kokonaisvelkaantuneisuuden kasvun näkökulmasta seurauksena päätös enimmäisluototussuhteen alentamisesta 5 prosenttiyksiköllä muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta on edelleen perusteltu.

Finanssivalvonta on asettanut 15 %:n alarajan sisäisten mallien menetelmää käyttävien luottolaitosten keskimääräiselle asuntolainojen riskipainolle 1.1.2018 alkaen. Sisäisten mallien menetelmään perustuvien asuntolainojen keskimääräiset riskipainot ovat tehdyn selvityksen mukaan Suomessa edelleen suhteellisen matalia ja riskipainojen tasot vaihtelevat merkittävästi luottolaitoksittain. Riskipainot ovat alhaisia sekä riskinäkökulmasta että verrattaessa riskipainojen tasoja muihin EU-maihin. Edellä mainitut seikat puoltavat luottolaitoskohtaisen 15 %:n päätetyn alarajan jatkamista sisäisiä malleja käyttävien luottolaitosten asuntoluottokannan keskimääräiselle riskipainolle.

SUOMEN PANKKI

Tuomas Välimäki
johtokunnan jäsen

Mika Pösö
osastopäällikkö, johtokunnan sihteeri

Jakelu

Finanssivalvonnan johtokunta, Finanssivalvonnan johtaja, Jyri Helenius,
Peik Granlund